

LUNDAGENEALOGEN

MEDLEMSBLAD FÖR
LUNDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Nr 1 2015

Innehåll

Styrelsen, m.m.

Reflektioner

Ingrid Gottfries

Arkivcentrum Syd

En anmoder kom från England

Räddad från helvetet

Projektet oäkta barn

Verksamhetsberättelse för Lsf 2014

Vårens program 2015

Bilagor (endast till medlemmar)

Kallelse till årsmötet

Vårens program 2015

Inbet.avi. för medlemsavgift i Lsf för år 2015

Våra medlemsarrangemang och kopiering av vår medlemstidning "Lundagenealogen" sker i samarbete med Sensus Studieförbund.

sensus
STUDIEFÖRBUND

Lunds Släktforskarförening LSF

Org.nr: 802420-3997

E-post: info@lundsslaktforskarforening.se

Hemsida www.lundsslaktforskarforening.se

c/o Kerstin Olsson, Warholms väg 8C 224 65 Lund

Ansvarig utgivare för "Lundagenealogen" Ordförande Kerstin Olsson

Medlemsavgiften är 150 kr/år och sätts in på pg. 498 47 45-2.

Makar/samboende betalar 200:- kr tillsammans!

samt 190:- för enskild medlem bosatt utomlands.

Styrelse:

Ordförande: Kerstin Olsson, 046-211 31 02

e-post: kirra.olsson@gmail.com

Vice ordförande: Karolin Widell, 0706-70 64 77

e-post karolina.widell@gmail.com

Sekreterare: Margareta Wickström

e-post: margaretaie.wickstrom@gmail.com

Kassör: Rolf Nilsson, 0705-14 96 87

e-post: rolfnilsson49@gmail.com

Eva von Rosen

e-post: ev_rosen@hotmail.com

Anders Lindberg

e-post: aelindberg2004@yahoo.se

Rolf Carlsson

e-post: rolf@litorinadalen.se

Ingemar Åkesson

e-post: ingemar 046143250@telia.com

Per-Arne Nilsson

e-post: perarne.ni@telia.com

Revisorer: Stig Aronsson, 040-12 97 25 (sammankallande),

Göran Blanck 046-13 46 66, Lars Paulsson som revisorssuppleant.

Valberedning: Gösta Gansmark (sammankallande) och Bo Christensson

Föreningen, som hade 160 st medlemmar vid utgången av år 2014, är ansluten till

Skånes Genealogiska Förbund, och Sveriges Släktforskarförbund

På **Arkivcentrum Syd, Porfyrvägen 20, Lund**, håller vår expedition, tillsammans med SGF, öppet torsdagar mellan kl. 09.00 – 12.00. Här kan du besöka SGF:s referensbibliotek, köpa böcker och CD-skivor. Hjälp i din släktforskning kan du få av våra medlemmar, som tjänstgör som *jourhavande släktforskare*, helgfria onsdagar, torsdagar och fredagar, dock ej fredageftermiddag.

Reflektioner

Nytt År och kanske nyårslöften, som redan är brutna. I fem år har mitt nyårslöfte varit att jag skulle under året källforska och försöka sammanfatta och skriva något om min Farfar. Lika många år har jag svikit löftet men i år ! ? Min Farfar var yngst av 17 syskon, murare, godtemplare, köpman, auktionsförrättare, kommunal- och landstingspolitiker, make och far. Dessutom lite av en "byjurist", då han hjälpte närboende med äktenskapsförord, bouppteckningar, testamente m.m. Vad är sant och vad är skrönor av det som berättats i familjen? I år måste det bli av. Du har kanske också någon person i din släktforskning, som man blir lite extra nyfiken på. Glöm inte att våra arkiv innehåller mycket mycket mer än uppgifter på födda, vigda och döda.

Det senare har Berit Aronsson också uppmärksammat och kommer att berätta mer om detta på vårt årsmöte den 9 februari med Norra Nöbbelöv som underlag. Fortsättningsvis så hoppas styrelsen att vårens program skall locka till stort deltagande. Tyvärr har vi varit tvungna att begränsa antalet till 20 när vi besöker Skarhults slott. När det gäller aktiviteter behöver vi fler som jobbar aktivt i föreningen. Är du villig till detta, så hör av dig till någon av oss i styrelsen, så kan vi i vår tur höra av oss till dig när hjälp behövs. Exempel på när hjälp kan behövas är på Släktforskningens dag och Arkivens dag. Vi har också brist på personer som kan ställa upp som "jourhavande släktforskare" på stadsbiblioteket. Det brukar vara vid två tillfällen/termin men under våren har vi

blivit tvungna att avstå. Vår kontakt, bibliotekarie Helena Holmström - Berntsson, beklagar detta, men vi hoppas kunna komma tillbaka till hösten.

Riksförbundet gav ut CD-skivan "Sveriges dödbok 1901-2013" i samband med släktforskardagarna i Köping förra året. Trots idogt arbete av många släktforskare runt om i landet, blev den inte komplett. Därför har man åter startat projektet "Namn åt de döda" (Nådd). Dels gäller det att komplettera 1900-talet och dels att registrera alla döda mellan år 1860-1900. Vi är många som har haft nytta och glädje av tidigare och inte minst den senaste versionen av "Dödboken" och jag ser framemot en skiva med fullständigt och utökat material. Därför är det behjärtansvärt att hjälpa till med detta registreringsarbete. Det senare kan låta tråkigt men behöver absolut inte vara det. För att göra det ännu roligare och enklare så kan man samarbeta med någon annan släktforskare. Har man tillgång till Arkiv Digital, så kan man göra det mesta i hemmet. En idé är att bilda en grupp, som träffas på ACS och på så sätt kombinerar arbetet med lite socialt umgänge. Du som är intresserad av att arbeta i projektet kan gå in på Riksförbundets hemsida, Rötter, och klicka dig fram till Namn åt de döda. Där finns allt du behöver veta för att sätta igång.

För dig, som har ännu mer ledig tid, kan jag rekommendera SGF:s projekt "Oäkta barn" och om detta kan du läsa längre fram i tidningen. Till sist önskar jag er alla ett Gott Nytt År i genealogins tecken.

Kerstin Olsson, ordf.

Ingrid Gottfries

1926 – 2014

Vår hedersledamot, Ingrid Gottfries, avled den 23 september 2014. Ingrid var en oerhört aktiv släktforskare och föreningsmedlem med styrelseuppdrag. År 1998 valdes hon till ordförande i Lunds släktforskarförening. Föreningen levde då en ganska passiv tillvaro men med Ingrids ledarskap och entusiasm blev det ganska snart ny aktivitet. När Ingrid avgick som ordförande efter fyra år, blev hon vald till föreningens hedersledamot.

Under en kortare period var även Ingrid styrelseledamot i Skånes Genealogiska förbund (SGF). I föreningslivet var hon en stor ivrare och föregångare för att släktforskare skulle använda sig av datorer. I begynnelsen kunde detta ibland bjuda på starkt motstånd, men Ingrid gav sig inte och idag har datorerna blivit en nödvändighet.

Ingrid Gottfries har även skrivit en hel del artiklar och släktböcker, som grundar sig på en gedigen släktforskning. Tillsammans med Guno Haskå och Olof Cronberg skrev hon bibliografin ”Skånsk litteratur för släktforskare”.

Lunds släktforskarförening saknar en aktiv medlem.

Kerstin Olsson

Min släktforskarvän Ingrid Gottfries har gått ur tiden. Hon föddes på Gamlegård i Borrby den 3 mars 1926 som sjätte barnet i en syskonskara på åtta barn

Ingrid var mycket intresserad av sin släkt och dess ursprung. Vi träffades för 25 år sedan på en av Ingrids systems, Charlotte Weibulls, utställningar av äldre konstvävnader. Vi fann att vi hade en gemensam släkting: konstväverskan Janna Jönsdotter från Borrby nr 3, moster till Ingrids mormor liksom till min makes mormor. Många skickliga konstväverskor finns dokumenterade i Ingrids forskning.

Ingrids forskning resulterade i många intressanta släktböcker även ur historisk synpunkt.

Hon skrev om sina föräldrar Ragnhild och Julius Gottfries på Gamlegård i Borrby och om sin moster, handarbetslärarinnan Erica Lannerfors på Österlen.

Hon skrev om sin mormors syster Ingrid Andersson, skapare av nationaldräcksaffären i Malmö. Hon skrev släktböcker om slakten från Vomb. I boken ”Volters vägar” finns hennes far Julius Gottfries förfäder. ”Ättlingar till Dannemannen Niels” handlar om den i Hannas kända Åkesgården, som tillhört samma släkt sedan 1500-talet. Härifrån kom Ingrids morfar Ola Larsson.

Att sprida kunskap om Ingrids släktböcker är att glädja Ingrid. I böckernas värld lever vi vidare.

June Ekelin

Lite gammalt och lite nytt om Arkivcentrum Syd

Arkivcentrum Syd (ACS) är ett samverkansprojekt mellan olika arkivorganisationer och det finns tre huvudmän, Landsarkivet i Lund (Riksarkivet), Lunds Universitet och Region Skåne. Andra aktörer på ACS är:

- Lunds stadsarkiv
- Skånes arkivförbund
- Folklivsarkivet
- De biologiska museerna
- Polismyndigheten i Skåne
- SGF – Skånes genealogiska förbund
- DIS-syd – Datorhjälp i släktforskningen

ACS är norra Europas största kulturarvscentrum och rymmer 44 hyllmil handlingar och museiföremål. Landsarkivet i Lund disponerar 8 hyllmil. På ACS arbetar cirka 170-180 personer. Det finns gemensam läsesal, hörsal, filmsal, referensbibliotek, butik och pausrum. Man har även gemensamma programverksamheter med bl.a. onsdagscafé.

Riksarkivet, som alla landsarkiv ingår i, är under hårda besparingskrav och har minskat sin personalstyrka med ca 100 personer. Därför har man prioriterat effektivitet när det gäller att tillhandahålla arkivmaterial och ärendehantering. Trots att Riksarkivet vill minska den utåtriktade verksamheten, kommer man lokalt i Lund att satsa mer på denna och då i samarbete med de andra arkivinstitutionerna, SGF, historiska institutionen m.fl. Landsarkivet vill vara ett kunskapsnav för övriga arkiv i regionen.

Som släktforskare på Landsarkivet kan det vara till hjälp att veta:

- Allt folkbokföringsmaterial är nu färdigdigitaliserat
- Skånes hembygdsförbund flyttar från lokalerna på S:t Lars till ACS i början av år 2015
- Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund skall ha sitt säte i Göteborg men det finns en öppning för att materialet kan förvaras på ACS. Vi hoppas på det.

– Alla läsesalarnas datorer på ACS har numera samma innehåll. Målet är att det skall gälla alla landsarkiv. Innehållet är rikt och ger oss släktforskare många möjligheter. Undrar du över innehållet så be ”jourhavande släktforskare” om hjälp. De har en lista på det digra utbudet.

– Varje dag mellan kl. 09.00 – 12.00 kan du få hjälp av ”jourhavande släktforskare”. Verksamheten är numera även utökad till onsdagar mellan kl. 13.00 – 16.00. ”Jourhavande släktforskare” på ACS är en helt frivillig verksamhet och kan därför under vissa dagar vara utan bemanning som t.ex. vid sjukdom, semester m.m. Detta bör inte ställa till några större problem eftersom landsarkivets personal alltid finns till hands.

– Det finns numera tillgång till trådlöst nätverk på ACS.

Numera sker den mesta släktforskningen via nätet men vill du ytterligare fördjupa dina kunskaper, så är det andra arkivhandlingar än kyrkoböckerna, som gäller. På ACS kan du finna det mest oväntade, så gör ett besök.

Det finns ett stort behov av frivilliga krafter att arbeta för DDSS (Demografisk Databas Södra Sverige). Känner du, att det skulle vara en rolig utmaning, så tar du kontakt med Solveig Fagerlund på ACS.

Kerstin Olsson

Ovanstående uppgifter är hämtade från ett möte på ACS mellan Anders Isberg, ansvarig för forskarsalen och ”jourhavande släktforskare” den 8/10 2014.

En anmoder kom från England

Ibland är det en tillfällighet, i denna berättelse en hjärtesorg, som för en ana till ett annat land. Så var det för min mormorsfarmor Frances von Kock som kom från England till Sverige.

Frances Eliza Levin föddes den 16 februari 1804 på egendomen The Hollies i grevskapet Kent, ett tiotal km sydväst om London. Frances far Thomas Levin hade slagit sig ner där, efter att ha varit i Indisk tjänst. Frances mor Mary Lewin var dotter till Sir John Levin och Mary Chaloner, som inte födde mindre än 21 barn, 11 söner och 10 döttrar.

Man kan se Mary Chaloner avbildad i Lotten Dahlgrens bok "Frances von Koch" som ung omfladdrad av lätta draperier, dansande fram som nymfen Euphrosyne.

Hon dog vid nyss fyllda 60 år "försvagad av barnafödande" som en svärson skrev om henne. Dottern Mary kom inte långt efter med elva barn, sju söner och fyra döttrar, varav Frances var den yngsta dottern.

Barnen hade ingen lycklig uppväxt. Hugg och slag, sträng uppfostran tillrättavisningar av guvernant och andra hörde till ordningen. På minsta anklagelse från dessa fick de stryk av fadern, som dock var den av föräldrarna, som barnen hade mest förtroende för. Modern beskrivs som en självisk och kall kvinna. Kanske kan det bli så, som en av 21 syskon!! Frances syster Harriet kunde aldrig påminna sig en smekning av modern. Harriet och hennes man Georges Grote hade stor betydelse i Frances utveckling. Systrarna Lewin utmärkte sig både intellektuellt och begåvningsmässigt mer än bröderna. Det mest utmärkande för dessa var deras charm, älskvärdhet men ingen karriärlusta. Det ansågs inte heller fint för överklassen i England att ha avlönat arbete. Bröderna Edward och Thomas kom att spela en stor roll i Frances liv. När turen kom till den yngsta dottern hade den tyranniska uppfostran avtagit något. Frances är förtegen om denna sida av sin barndom. Till sitt hem "The Hollies", den plats som för henne representerar en engelsmans "home, sweet home", återkommer hon ofta till i sina tankar, om rasslet på hjulen av faderns dogcart, musiken och sången i salarna på "The Hollies" Men ändå frågade hon sig många gånger om meningen med livet Hon ville utträtta något, vara till nytta.

Vid omkring 25 års ålder genomgick Frances en kris. En förälskelse men förlovningen bröts, detta höll på att krossa henne. Man var orolig för hennes hälsa. Hennes bror Thomas, som just hade kommit hem från tjänst i Indien, erbjöd sig att följa henne vart än hon ville på kontinenten. I samma veva blev brodern Edward, som studerade på en skola med experimentell pedagogik, erbjuden att vara med om starten av liknande projekt i Stockholm. Detta blev signalen till att Frances just kom till Stockholm.

De tre syskonen reste till Stockholm, en äventyrlig resa på den tidens dåliga vägar som Frances livligt har beskrivit. Detta hände tidig höst 1830. Husrum fick de på Skeppsbron "mamsell Reis hus", säkert identiskt med hotell Reisen). Frances blev snart införd i Stockholms societeten. Edward började sitt arbete på Hillska skolan på Barnängen. Nils von Koch var en av grundarna till denna skola med inriktning på en ny pedagogik

Under denna tid träffades Frances och Nils von Koch. Efter vintern for Frances och Thomas tillbaka till England. Men ryktet gick att "Kochen" nog skulle föra Frances till Sverige igen! Och så blev det. Nils reste till England, till The Hollies. Frances hade inte mindre än två friare till, vilka tävlade om hennes hand. Nils berättade hur han hela tiden i Stockholm älskat henne, om sin misströstan om hennes hand och tvivel och hur han hållit fast vid sin kärlek till henne. Hennes längtan att göra en medmänniska lycklig, att Nils sätt och åsikter sammanföll med hennes gjorde att hon antog hans anbud om giftermål och fick sin fars samtycke. De gifte sig 1832 och bosatte sig Stockholm. Nils von Koch utmärkte sig för sina liberala idéer. Som justitiekansler yrkade han för liberala reformer som t.ex. avskaffande av dödsstraff, att förmögenhet inte skulle spela en roll för röstberättigande mm. Han var intresserad av pedagogiska reformer och humanitära frågor. Här delade Frances till fullo hans intressen. Hemmet var öppet för den tidens "innefolk" Fredrika Bremer var en nära vän, Jenny Lind sjöng på fester, Geijer och Hazelius m.fl. var ofta sedda gäster. Dessutom födde Frances fyra pojkar. "Jag ville icke vara uppe i världens bestyr som du!" skrev Fredrika Bremer till henne 1840. Frances ville reformera sällskapslivet och ivrade för kvinnans frigörelse. Makarna var inte bara av olika nationalitet utan också olika karaktärer.

1. Nils Thomas Grote (Thom) född 1833
2. Fabian Wilhelm född 1837
3. Richert Vogt född 1838 död 1913 (min ana) och
4. Oscar Francis född 1845.

Denna artikel var införd i Lundagenealogen nr 2 2000. Minnesbidrag från Frances von Rosen

Frances var impulsiv med häftigt lynne och växlande temperament. Nils var lugn, harmonisk, löste konflikter i hemmet. Det som förenade det omaka paret var de liberala idéerna.

De köpte gården Augerum i Blekinge där de vistades till en början på somrarna. Det berättas hur "hennes nåd" dagligen vid dåligt väder gick promenad inomhus och öppnade alla fönster för att få frisk luft. Efter henne kom kanslern och stängde dem alltefter de gick fram.

Frances intresserade sig mycket för de anställda, vårdade sjuka i stugorna samt inrättade sockenbibliotek och syskola. Hon beskrivs av en av sina sonsöner "Hon var säkerligen den mest originella person jag träffat". När jag såg henne var hon ju gammal men full av de underligast infall och alltid rik på roliga historier" Efter sin makes död 1881 flyttade hon till Stockholm och återsåg inte Augerum. Hon dog 1888, 84 år gammal, i Falun hos en av sina söner där hon gärna vistades. Hon är begravd på Solna Kyrkogård i Stockholm

FRANCES VON KOCH
Porträtt av O. J. Södermark

Räddad från helvetet

Den som räddades från helvetet var Jonas Tockerstrand (1713–1777). Han var född i Herrestads socken och bondson från Svälinge by vid sjön Tåkern. Han tog sig namnet Tockerstrand, när han studerade i Uppsala. Han prästvigdes 1740 och fick omedelbart en tjänst som adjunkt i Dagsbergs socken, som ligger på södra stranden av Bråviken i Östergötland.

Jonas var förlovad med Maria Finelia (1714–1802), dotter till kyrkoherden i Västra Stenby vid Vättern, ca 15 km från hans barndomshem i Svälinge.

Dagsbergs socken fick en ny kyrkoherde i maj 1742. Han hette Johan Christer Duraeus (1701–1776) och han var gift med Catharina Wåhlin (1705–1751). Hon var halvsyster till Ingeborg (1713–1777), en av personerna i vårt triangelndrama.

Systrarnas far var död sedan många år men Ingeborgs mor levde till 1742. Under moderns senare år flyttade Ingeborg runt och bodde ibland hos sin syster Brita (1698–1750), som var gift med kyrkoherden i Östra Ny socken, en bit söder om Bråviken, och ibland med sin mor, som bodde kvar i Östra Stenby socken, där hennes man varit kyrkoherde. Denna socken ligger också på Bråvikens södra sida.

Nu i maj 1742 hade alltså system Catharina flyttat in i Dagsbergs prästgård och Ingeborg kom på besök hos henne. Jonas Tockerstrand och Ingeborg Wåhlin, båda 29 år gamla, fann varandra i Dagsbergs prästgård. De blev trolovade och vid mantalsskrivningen i oktober 1742 bodde de tillsammans i prästgården. I november blev Ingeborg med barn, vilket hon förmodligen har berättat för Jonas i början av 1743.

Men Jonas var ju redan förlovad med Maria Finelia!

En som säkert har undrat över vad Jonas höll på med, var Marias syster Anna (1712–1762). Hon var gift med Bengt Follén (1702–1778), kyrkoherden i Tåby, som är ännu en socken på södra sidan av Bråviken. Det är mindre än en mil mellan prästgårdarna i Tåby och Dagsberg. En annan av Marias systrar, Christina (1716–1793) var gift med Petrus Wettrelius (1697–1760), som var kyrkoherde i Borg, strax väster om Norrköping.

Det var inga långa avstånd mellan de inblandade. Den längsta sträckan mellan de aktuella prästgårdarna längst i öster och väster var cirka 3 mil.

Marias svågrar Bengt Follén och Petrus Wettrelius har agerat i början av 1743. Riktigt när vet vi inte, inte heller vet vi vad de sagt till Tockerstrand. De kan ha påpekat att Maria vore en bättre hustru för honom, att han egentligen älskade henne och inte Ingeborg, men de kan också ha hotat med att kostnaden för att bryta förlovningen skulle bli mycket stor. De verkar ha varit mycket aktiva för Marias räkning.

Jonas vet inte vad han skall göra. Han vänder sig till kyrkoherden i grannsocknen Styrestad, Magnus Bangelius (1702–1745), för ett samtal om vad han bör göra och han säger till honom att han lovat gifta sig med Ingeborg.

Ett problem för honom är att om han skulle överge Ingeborg, så skulle han inte kunna ha kvar sin tjänst i Dagsbergs socken. Kyrkoherden, Ingeborgs svåger, skulle få honom avskedad. Han behövde i så fall en ny tjänst.

Men Bengt Follén hade en lösning. Han har en bror, Peter Follenius, som är förste bataljonspredikant vid Östgöta Infanteriregemente. Genom denne vet han att tjänsten som andre bataljonspredikant är ledig. Jonas sökte tjänsten och domkapitlet beslutade den 16 mars att ge honom den.

Nu hade han sin försörjning och sedan gick det fort. Redan den 20 mars lyste det för honom och Maria och den 22 vigdes de. Det skedde i Kaga församling vid Linköping, där bruden numera var bosatt och där Bengt Follén varit komminister till förra året. Hans efterträdare var Johan Falkengren (1708–1748), som Follén övertalade att bli vigselförrättare.

Enligt 1734 års lag skulle man lysa tre söndagar i brudens församling. Endast om mannen skulle ut i krig eller skulle skickas ut "i rikets ärende", så kunde det räcka med bara en lysning en söndag eller en helgdag, men vigseln fick tidigast äga rum två dagar senare.

Tockerstrand fick sin nya tjänst som bataljonspredikant bekräftad av domkapitlet den 16 mars och regementet skulle mönstra den 23 mars inför en kommendering i det pågående kriget mot Ryssland. Kanske tänkte han och Falkengren att detta var en sådan nödsituation som avsågs i lagen. Falkengren tog en risk för han kunde få avsked som präst, om han inte följde lagreglerna om lysning.

Tockerstrand var inte närvarande vid regementets mönstring den 23 mars, för i rullan står att tjänsten är ledig. Regementet hade tydligen inte fått domkapitlets besked om att tjänsten var tillsatt. Eftersom han sedan blev kallad till rättegång i maj, kunde han inte följa med regementet på dess kommendering och förlorade tjänsten som bataljonspredikant.

Enligt Kagas vigselbok för den 22 mars, lovade Tockerstrand i svågrarnas närvaro som morgongåva till Maria ett halvt rusthåll, dvs. Västragården i Svälinge, som han ärvt efter sin far, under förutsättning att det lagligen gick att göra. Det innebar att om Maria blev änka, skulle hon få nyttja avkastningen av gården men inte få äganderätt till den.

Morgongåva var en gåva till hustrun på morgonen efter bröllopsnatten och den skulle vara ett slags pension till henne om mannen avled först. Den bestod oftast av pengar men kunde också vara löfte om avkastning från en fastighet. På gården i Svälinge bodde vid den här tiden Jonas Tockerstrands mor, 58 år gammal. Hon hade för ett par år sedan mist sin tredje make och gården sköttes av hennes yngste son, Olof Carlsson, 23 år gammal och ännu ogift. Jonas lovade nu bort avkastningen av gården, om han skulle dö före Maria.

Ingeborg var övergiven och väntade barn. Hon flyttade hem till sin syster Brita i prästgården i Östra Ny socken. Britas man Lars Schenmark (1694–1773) var kyrkoherde i Östra Ny sedan 1739 och han anmälde Jonas till domstol med följande anklagelse:

"Ärevördige och högvällärde" kyrkoherden i Östra Ny Lars Schenmark anklagade förre bataljonspredikanten "vördige och vällärde" Jonas Tockerstrand för att under äktenskapslöfte ha kränkt Ingeborg Wählin och gjort henne med barn.

Därefter har Tockerstrand gift sig med en kvinna, som han förut varit förlovad med, och lämnat Ingeborg i förnedring och vanheder. Schenmark krävde laga bot och upprättelse för henne.

Lars Schenmark hänvisade till Andra Mosebokens kapitel 22:16: "Om någon kränker en jungfru han ännu intet förlovad är och lägrar henne, han skall giva henne hennes morgongåva och hava henne till hustru."

Han kunde också ha hänvisat till kyrkolagen av 1686: "Om någon lockar en mö till lägersmål, under äktenskapslöfte, då skall han, efter Guds bud, vara förpliktad, att taga henne till äkta, och icke övergiva henne. Nekar han till löftet, och icke kan bringas till förening, då förvisas han till världslig rätt, att där, på behörigt sätt, sig befria."

Och där var Tockerstrand nu – hänvisad till att världslig rätt, häradsrätten i Lösings härad, skulle döma i saken.

Fallet togs först upp i vårtinget i maj men avgörandet skedde vid hösttinget i september.

Tockerstrand hade inkallat några vittnen. De fick tre frågor av tingsrätten. Visste Ingeborg Wählin att Jonas Tockerstrand var förlovad, när de inledde sitt förhållande? Hade Ingeborg Wählin fått något brev från någon ungar? Vem tog initiativet till att hon flyttade från Östra Ny till Dagsberg och varför gjorde hon det?

Innan de svarade, fick de avlägga vittneseden. Två av vittnena var "studiosi", studerande vid universitetet. Om Olof Beckmark vet vi att han var 22 år och hade börjat vid universitetet 1739. Studenten Johan Mogström var troligen i ungefär samma ålder.

Först att vittna var Johan Mogström, som berättade att Ingeborg Wählin sagt att hon hört ett rykte om att Tockerstrand var förlovad, men om hon trodde på det, visste Johan inte. Om orsaken till att hon flyttade till Dagsberg, hade hon sagt att det var "så ledsamt och tvunget" i Östra Ny.

Olof Beckmark vittnade att han hade följt med Tockerstrand till Söderköping vid Bartolomei marknad (den 24 augusti). De bodde hos läraren J. Engius och där bodde också Ingeborg Wählin. Beckmark berättade att strax efter ankomsten gick Tockerstrand ut och då sade Ingeborg, att nu gick han för att träffa sin fästmö, som är svägerska till kyrkoherden i Täby.

Det tredje vittnet var "hustru Sisle Jonsdotter i Dagsbergs prästgård". Hon sade att hon var mycket gammal, vilket också syntes, och hon kunde nog vara 70 år. Men hon kunde minnas sex präster i Kuddby socken och var vid sunt förnuft. Den första frågan om Ingeborg och Tockerstrand talat om hans förlovnings, kunde hon inte säga något om, för hon hörde illa. Men det visste hon, att där Ingeborg var, antingen det var i köket eller i kammaren, där ville Tockerstrand också vara. Han gick ofta till henne i hennes kammare och lade sig bakom henne i sängen. Hon såg aldrig att Ingeborg gick till honom i hans kammare. Vittnet kunde inte tro att han någonsin skulle överge henne.

En gång hade hon burit ett brev från Tockerstrand till Ingeborg Wåhlin i Östra Ny. Han hade bett henne att inte lämna det till någon annan.

Efter dessa vittnesmål erbjöd sig Tockerstrand att under ed svära på att han inte lovat att gifta sig med Ingeborg Wåhlin för att få ligga med henne.

"Det är alltför fasligt och förskräckligt, att Tockerstrand icke allenast, som en förnuftig människa, utan också såsom den som vill räkna sig som kristen, och ännu mer, som fått Andens heliga ämbete, låtit lögnens anda hos sig få så stort utrymme till sinnets förhärdelse, att han mot så klara och uppenbara skäl, han själv givit vid handen, dels skriftligt genom brev, dels muntligt för vittnet kyrkoherden Bangelius, det han för sannfärdigt erkände, alldeles vill förneka äktenskapslöftet till den olyckliga person, som han så skändligt förnedrat, Ingeborg Wåhlin, och i bitterhet med fräck min inför tingsrätten erjudit sig med den dyra edens bepliktelse leda sig därifrån."

Denna långa och krångliga mening inleder en skrift, som kyrkoherde Lars Schenmark läste upp och lämnade in till tingsrätten – man kan undra hur det var att lyssna på hans predikningar.

Den första rättegångsdagen vid hösttinget slutade med att "häradsrätten tog detta mål i noga övervägande och efter beprövande stannade i följande utslag":

Rätten konstaterade att Tockerstrand genom brev sökt övertyga Ingeborg Wåhlin om sin speciella vänskap och tillgivenhet och att han sagt att det som nu var omöjligt kunde bli möjligt.

Detta ansåg tingsrätten inte kunde betyda annat än att förlovningen med Maria Finelius skulle brytas, även om Tockerstrand protesterar mot det. Han har också förmått Ingeborg att flytta till honom i Dagsbergs prästgård, där han legat med henne. Detta påstår Ingeborg Wåhlin har skett under äktenskapslöfte, vilket han bekräftat inför Bangelius. Han har också sagt att han skulle gifta sig med henne, om han kunde bli kvitt sin fästmö, för vilket han skulle använda de pengar han hade i handen och låna resten. Det löftet har han inte hållit, utan på ett betänkligt sätt gift sig med sin förra fästmö. Häradsrätten är emellertid inte helt säker på det där med äktenskapslöftet och när nu Tockerstrand erjudit sig att svära på att han inte givit ett sådant löfte, så skall han få tillfälle att göra det och därefter tar rätten upp saken igen.

Dagen därpå förklarade Tockerstrand att han inte behövde mer betänketid utan var beredd att svära eden. Efter att både häradshövdingen, konsistoriets representant Brunkman och Lars Schenmark förklarat hur allvarligt det var att avlägga en ed, läste man upp för Tockerstrand hur den skulle lyda:

"Jag Jonas Tockerstrand lovar och svär vid Gud och hans heliga Evangelium att jag aldrig tillsagt eller gjort Ingeborg Wåhlin förhoppning om något äktenskap under den tiden jag sökt med henne olovlig köttslig beblandelse eller den med henne plägrades, mindre givit henne förhoppning att min förra förlovnings med dåvarande jungfrun Finelius intet vore sant eller kunde hävas, det betygar jag så sant mig Gud hjälpe till liv och själ."

Tockerstrand skulle just börja svära eden med fingrarna på bibeln i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn.

Då avbröts han av Schenmark. Denne kunde inte mot sitt samvete och sitt ämbete som själasörjare se på, när Tockerstrand "huvudstupa kastade sig i helvetet" genom att svära falskt. Han var beredd att ta tillbaka anklagelsen om brutet äktenskapslöfte, även om det innebar att Ingeborg Wåhlin därigenom inte fick sin upprättelse. Det var viktigare att rädda en själ "från satans garn". På häradshövdingens fråga om Tockerstrand inte behövde svära eden, sade Schenmark att det inte behövdes.

Jonas Tockerstrand var åtminstone för denna gången räddad från helvetet.

Men Schenmark gav tingsrätten sju punkter, där han ansåg att Tockerstrand borde straffas. Domen tog upp hans punkter.

Den första punkten var att Tockerstrand borde straffas för att han legat med en kvinna, fastän han var förlovad med en annan. Domstolen höll med och dömde honom till 40 daler silvermynt i böter. Ingeborg dömdes till att böta 20 daler, eftersom hon visste att han var förlovad. Dessutom skulle han ge fyra och hon två daler till Dagsbergs kyrka för att slippa stå på pliktepallen i kyrkan (något som i och för sig avskaffats 1741) och de skulle undergå enskild skrift i sakristian i närvaro av tre eller fyra personer av de äldsta i församlingen.

En annan av Schenmarks punkter var att Tockerstrand borde dömas till ett underhåll av sitt barn. Sonen Jonas hade fötts den 12 augusti och fått namn efter fadern. Domstolen dömde att barnet skulle få 15 daler om året i tio år. Därefter skulle Tockerstrand få välja om han ville ta pojken till sig och uppfostra honom eller fortsätta att betala tills pojken kunde föda sig själv.

Schenmark tyckte också att Tockerstrand uppträtt respektlöst mot tingsrätten, som höll med och dömde honom till tio daler för att han med fräcka miner och fingerknäppande missfirmt domstolen.

Andra av Schenmarks punkter som att Tockerstrand vanhedrat sitt prästämbete och att det gått för hastigt mellan lysning och vigsel, ansåg domstolen hörde till sådant som borde avgöras av konsistoriet.

Vad konsistoriet/domkapitlet haft att säga om Falkengren som vigselförrättare och om Tockerstrand och hans svågrar Bengt Follén och Petrus Wettrelius har inte efterforskats. Man kan se att Tockerstrand fick en ny adjunktstjänst i Klockrike socken på hösten 1743 och att de tre andra fortsatte på sina tjänster de kommande åren.

Jonas Tockerstrand blev så småningom kyrkoherde i Malexander. Han och Maria fick fyra barn som levde till vuxen ålder. Ingeborg Wåhlin gifte sig med en godsägare och vice häradshövding. Sonen med Tockerstrand hade fötts i augusti 1743 och fått heta Jonas. Han tog sig som student namnet Wåhlander och blev präst.

Göran Blanck

Tips

Till dig som inte redan varit inne på Rötter och läst Rötter-bloggen kan jag varmt rekommendera att göra detta. Det är sju erfarna släktforskare som bloggar om det mesta och detta är både en trevlig och lärorik läsning. Ibland handlar det om tillvägagångssätt som man själv praktiserat med framgång och då känner man sig väldigt duktig. Men ganska ofta handlar det om berättelser som kan ge nya vinklingar i den egna forskningen.

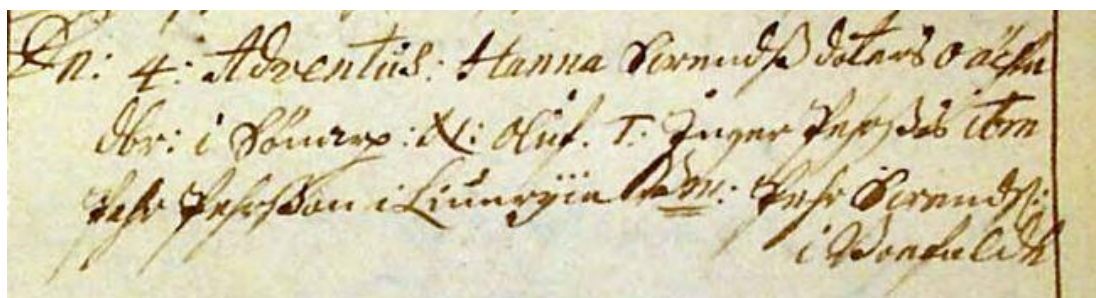
Du går in på www.genealogi.se och hamnar på Riksförbundets hemsida – Rötter. Här upptäcker du genast den för dagen aktuella bloggaren. Men du kan också ”klicka” dig vidare och läsa om tidigare inlägg. Lycka till!

Projektet Oäkta barn

Kanske har du i din forskning stött på att det inte finns någon fader till din ana angiven i dopnotisen. Problemet med att få ett vitt fält i sin antavla är väldigt förargligt, särskilt om detta sker på ett tidigt stadium. Har man tur kan uppgifter ur andra källor lösa problemet. Dock är det inte alltid man finner uppgifterna där man tror att de skall finnas. Du har kanske själv av en tillfällighet råkat hitta en lösning, som du vill dela med dig av. En databas kan vara till hjälp i sökandet och det är uppbyggandet av en sådan, som projektet går ut på.

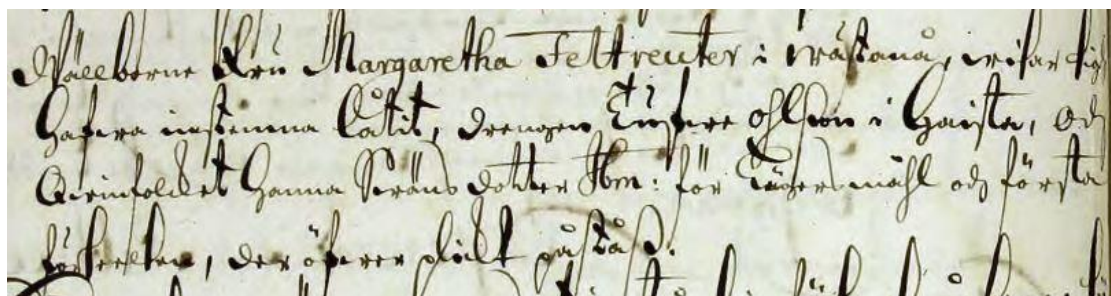
Projektet som startades av SGF, på initiativ av förre landsarkivarien Jan Dahlin har nu varit igång några år. Tyvärr har det inte varit den anstormning av medhjälpare som man hoppats på, men vi har ändå nått en hel del resultat. En del av de uppgifter vi noterat från alternativa källor har kunnat pusslas ihop med uppgifter ur dopboken. Våren 2014 fick de SGF-anslutna föreningarna en CD-skiva med resultatet av vad som dittills hade registrerats. I huvudsak var det uppgifter ur födelseböckerna som lagts in, men arbetet har gått vidare med att hämta uppgifter från andra källor och i januari 2015 får föreningarna en ny CD. Denna kommer att innehålla uppgifter från församlingarna i Villands, Ingelstads och Herrestads härad, där dopnotiserna kompletterats med uppgifter ur andra källor. En hel del okända fäder har blivit synliggjorda till glädje för forskarna. Här nedan visas exempel på lyckade resultat.

Näsrum C:1 s.141

*Dn: 4:Adventus: Hanna Swendssdoters oäkta dbr:i Sönarp: N Oluf. T. Ingar Pehrres ibm Pehr Pehrsson i Liuneryie
Bm: Pehr Swendss i Boefaldh*

Göta Hovrätt Advokatfiskalen L-län EVII AABB:92 HT nr 3

*Wällborna Fru Margaretha Feltreuter i Wästana, wisar sigh Hafwa instemma låtit drengen Tufwe Ohlsson i Haista och
Qwinfolcket Hanna Swänsdotter Ibm: för Lägermähl och första förseelsen, der öfwer plickt påstås.*

Hanna Swensdotters son får här registrerat en fader: Tufwe Ohlsson.

En del av de renoverade domböckerna finns filmade bland annat av ArkivDigital online och tillgängliga via abonnemang. Originaldomböcker går också att hitta på SVAR. Dessa är i vissa fall mer svårlästa.

Julji blef Qwinsp. Sissa Torbiörns dotter i Nymö
förlöst med en Son, Christnades dän 17 ejusdem
Dom ca 7 post Trinitatis, namngifwen Lars
hemmans åboen Nils Anderssons hustru Bencta
Torbiörns dotter uti Torsteberga bar barnet,
witnen hemmans åboen Nils Andersson i
Torsteberga och husmannen Botel Nilss
i Nymöe.

Julji blef Qwinsp. Sissa Torbiörns dotter i Nymö förlöst med en Son, Christnades dän 17 ejusdem Dom:ca 7 post Trinitatis, namngifwen Lars hemmans åboen Nils Anderssons hustru Bencta Torbiörns dotter uti Torsteberga bar barnet, witnen hemmans åboen Nils Andersson i Torsteberga och husmannen Botel Nilss i Nymöe

Absolution Nymö C:1 s. 201

Novbr: Undergick Ladufogden på BeckaSchoug Nils Larson i Nymöe, enskilt skrift och aflösning för begånget lönskaläger
med qwinpersoner Sissa Torbiörns
dotter - Betalt til Kyrkan 4 Rd smtt

Novbr: Undergick Ladufogden på BeckaSchoug Nils Larson i Nymöe, enskilt skrift och aflösning för begånget lönskaläger med qwinpersoner Sissa Torbiörns dotter betalt til Kyrkan 4 Rd smtt

Detta exempel är taget från samma volym, bara några sidor bort. Oftast är absolutionsförteckningen samlad sist i boken och i vissa fall finns de i en egen bok.

Du som kan tänka dig att jobba mer eller mindre med projektet är välkommen att höra av dig till berit.as.aronsson@telia.com eller berit@sgf.m.se. En viss läsvana är att rekommendera, gärna från domböcker. Har du egna erfarenheter och tips välkomnar vi även detta.

Berit Aronsson

Släktforskningens dag

Släktforskningens dag är ett initiativ från Sveriges Släktforskarförbund. Det fanns en önskan hos många släktforskarföreningar att lyfta fram släktforskningen på en alldeles egen dag. Förbundet utnämnde den tredje lördagen i mars till Släktforskningens dag. Den här dagen, som i år är den 21 mars, har uppmärksammats mer och mer. Runt om i landet arrangerar släktforskarföreningar, hembygdsföreningar och bibliotek aktiviteter. Vår förening har, under flera år och naturligtvis även i år, ett uppskattat samarbete med Lunds stadsbibliotek. I bibliotekets Atriumgård bjuder vi på information, rådgivning och föredrag. (Se vårens program.)

Till dig, som nyligen börjat släktforska, till dig som släktforskat länge och till dig som funderar på att börja släktforska, säger vi välkomna till Lunds stadsbibliotek, lördagen den 21 mars.

Mottot för årets Släktforskningsdag är Norden. Följande är tips till dig som önskar släktforska i våra grannländer. Via Google söker du på:

Statens arkiver Danmark
Hiski Genealogiska samfundet i Finland
Arkivverket Norge
Estonian National Archives Estland
National Archives of Latvia (Lettland)

Krigsdöda i Finland
Arkivverket Finland
Digitalarkivet Norge
Lithuanian Archives Litauen
Baltic Connections

Verksamhetsberättelse för Lunds Släktforskarförening 2014

Styrelsen har haft följande sammansättning under året:

Ordförande:	Kerstin Olsson
Vice ordförande:	Karolina Widell
Sekreterare:	Margareta Wickström
Kassör:	Rolf Nilsson
Övriga ledamöter:	Eva von Rosen
	Anders Lindberg
	Rolf Carlsson
	Ingemar Åkesson
	Per-Arne Nilsson

Revisorer: Stig Aronsson (sammanställande), Göran Blanck.

Revisorssuppleant: Lars Paulsson.

Valkommitté: Gösta Gansmark (sammanställande) och Bo Kristensson.

Redaktionskommitté för Lundagenealogen: Berit Aronsson, Bo Nordenfors, Kerstin Olsson och Eva von Rosen (redaktör)

Lundagenealogen:

Föreningens tidning, Lundagenealogen, har under året utkommit med 2 nummer.

Expedition:

Föreningens expedition på Arkivcentrum Syd har under året varit bemannat varje torsdag mellan kl. 09.00-12.00.

Jourhavande släktforskare: Ingemar Åkesson, Berit Aronsson, Kerstin Olsson, Bo Nordenfors, Ingrid Elmersson och Anders Lindberg har under året tjänstgjort som jourhavande släktforskare på Arkivcentrum Syd.

Under året har samarbetet med Lunds Stadsbibliotek fortsatt med jourhavande släktforskare. Rolf Carlsson och Anders Lindberg har haft möjlighet att vägleda och ge råd till en intresserad allmänhet vid fem tillfällen i tvåtimmars pass. Vid ett av dessa tillfällen har Karolina Widell och Kerstin Olsson varit ersättare.

Hemsida:

Karolina Widell arbetar kontinuerligt med föreningens hemsida och uppdateringar görs när så erfordras. Föreningen använder ett enklare publiceringsverktyg (wordpress.org.), som gör det lättare att hantera och lägga till information på hemsidan. Den officiella webbadressen är www.lundslaktforskarforening.se . Föreningen finns även på Facebook.

Vem forskar var? :

Liksom under 2013, genomfördes under våren 2014 en sammanställning över medlemmarnas släktforskningsintressen. De medlemmar, som så önskade, bjöds in att fylla i information om sin släktforskning i ett elektroniskt formulär, inklusive kontaktuppgifter. De, som deltog i undersökningen, fick sedan ta del av den samlade listan via e-post. 26 personer deltog i undersökningen, en ökning med 7 personer från föregående år.

Medlemsantal:

Föreningens medlemsantal är 160 st. varav 2 är hedersmedlemmar.

Ekonomi:

Föreningens ekonomi framgår av den ekonomiska berättelsen.

Sammanträden:

Styrelsen har under året haft 8 protokollförda sammanträden.

Medlemskap: Medlemskap i Sveriges Släktforskarförbund och Skånes Genealogiska förbund. Föreningen är också medlem i Skånes Arkivförbund. Arkivförbundet handhar och förvarar föreningens arkivmaterial.

Medlemsverksamhet under 2014:

10 februari: Årsmöte på Träffpunkten S:t Laurentiigatan 18, Lund. Efter årsmötet ”Kartor och tips kring presentation av släktforskningsresultat.” Föredrag av Rolf Nilsson. SGF deltog på mötet med ett mindre bokbord.

40 deltagare

15 mars: Släktforskningens dag. Samarbete med Lunds Stadsbibliotek. Aktiviteter hela dagen med hjälp till släktforskning, information om föreningen samt försäljning av föreningens böcker och CD-skivor. ”Nytta och nöje i arkiven”, föredrag av arkivarie Rolf Johansson. Under föredraget kunde man räkna till cirka 50 åhörare. För övrigt en jämn genomströmning av besökare vid de fyra olika släktforskningsstationerna.

22 mars: Skånes Genealogiska Förbunds årsstämma i Svalöv. Ombud för föreningen var: Kerstin Olsson, Ingemar Åkesson, Rolf Nilsson, Bo Nordenfors och Lars-Göran Olsson.

28 april: "Hur jag fann Eric i USA". Föredrag av Bo Nordenfors, som berättade om hur jakten på farfars bror inspirerade till emigrantforskning.

32 deltagare

26 maj: "Fader okänd". Föredrag av Elisabeth Reuterswärd.

34 deltagare

16 september: "Folkbokföringen efter 1991". Föredrag av folkbokföringshandläggare Michaela Rydén och Malin Gilengren från Skatteverket i Malmö.

29 deltagare

13 oktober: Besök på Lunds Universitetsbibliotek (UB). Bibliotekarie Brita Wallin berättade innehållsrikt om samlingar, som kan vara till nytta och gagn för en släktforskare. Besöket avslutades med en rundvandring i biblioteket.

21 deltagare

8 november: Arkivens dag. Årets tema var "Orostider" och vår förenings aktivitet den här dagen skedde på Arkivcentrum Syd. Vi hade möjlighet att informera om släktforskning och vår förening samt idka försäljning av våra böcker och skivor. Den välbesökta kaffeserveringen ansvarade vi också för. ACS bjöd de många besökarna på olika aktiviteter, som utställningar, visningar, föredrag, tipsrunda m.m.

8 december: Medlemskväll – Rådgivningskväll. En samvaro där vi hade möjlighet att utbyta erfarenheter samt hjälpas åt med olika problemlösningar i vår forskning. Förutom medlemmarnas egna datorer så fanns det även tillgång till litteratur och kartor över Lund och dess närområde.

23 deltagare

Projekt.

Projektet "Namn åt de döda".

Sveriges Släktforskarförbunds projekt "Namn åt de döda" har under året gått in i sitt slutskede och aktiviteten har varit stor runt om i landet och även medlemmar i vår förening har deltagit. Försäljningen av CD-skivan Sveriges dödbok 1901 – 2013 kunde därför som planerat starta vid Släktforskardagarna i Karlstad 30-31 augusti.

Projektet "Oäkta barn".

SGF och Landsarkivet står som projektansvarig med en projektgrupp där föreningens medlemmar Berit Aronsson, Rolf Carlsson och Kerstin Olsson ingår. Arbetet med registrering och sammanställning av materialet fortsätter.

Konferenser.

Kerstin Olsson deltog i SGF:s ordförandekonferens den 18 januari i Klippan.

Styrelsens tack för verksamhetsåret.

Styrelsen ber att framföra ett varmt tack till alla medlemmar och deltagare i föreningens verksamhet.

Ett likaså varmt tack till de medlemmar som beredvilligt bistått oss i det praktiska arbetet i föreningens arbete

Styrelsen

Kerstin Olsson

Ingemar Åkesson

Eva von Rosen

Rolf Nilsson

Margareta Wickström

Anders Lindberg

Rolf Carlsson

Karolina Widell

Per-Arne Nilsson

Program våren 2015.

Måndagen den 9 februari kl. 19.00. Årsmöte.

Efter årsmötet berättar Berit Aronsson om "Norra Nöbbelöv – en by på Lundaslätten. Vad man kan hitta i arkiven".

Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18 (till vänster in på gården).

Lördagen den 21 mars kl. 11.00 – 15.00. Släktforskningens dag.

Vår förening arrangerar denna dag tillsammans med Stadsbiblioteket i Lund.

Information och rådgivning om släktforskning.

Föredrag kl. 12.00. "Hur tar du hand om dina foton på bästa sätt"

Fotokonservator Lina Ålenius berättar hur man bevarar analoga bilder.

Lokal: Atriumgården, Lunds stadsbibliotek, S:t Petri kyrkogata 6, Lund.

Måndagen den 20 april kl. 19.00. Föredrag. Har du danska rötter?"

Arkivarie Anna Svensson ger vägledning om hur man släktforskar i Danmark.

Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18 (till vänster in på gården).

Torsdagen den 21 maj. Utfärd. Vi besöker Skarhults slott

där vi får en guidad visning av utställningen "Den dolda kvinnokraften"

Visningen startar kl. 13.00

Obs! Max 20 personer. Anmälan till besöket görs till Kerstin Olsson, tel. 046-211 31 02 eller via e-post: kirra.olsson@gmail.com mellan den 20 april och den 17 maj.

När du anmäler dig uppge om du åker med egen bil eller om du vill ha skjuts.

Efter rundvandringen har vi bokat plats i caféet för en fikapaus innan hemfärden.

Kostnaden för fikat står du själv för.

Tillgängligheten är begränsad då utställning och café nås via trappor.

Skarhults slott är en kulturminnesskyddad byggnad och saknar hiss. Ledstång finns.

Besök gärna Skarhults hemsida. Där kan du läsa mer om slottet och utställningen.

På **Arkivcentrum Syd, Porfyrvägen 20, Lund**, håller vår expedition, tillsammans med SGF, öppet torsdagar mellan kl. 09.00 – 12.00.

Här kan du besöka SGF:s referensbibliotek, köpa böcker och CD-skivor.

Hjälp i din släktforskning kan du få av våra medlemmar, som tjänstgör som *jourhavande släktforskare*, helgfria onsdagar, torsdagar och fredagar, dock ej fredagseftermiddag.

Välkomna